Biznes a prawa człowieka

Niemcy

1. Z jakiej ochrony sądowej korzystają ofiary naruszeń praw człowieka w kontekście biznesu? Czy ta ochrona obejmuje odszkodowanie?

a) Prawo cywilne

Każdy, kto ma poczucie, że jego prawa zostały naruszone wskutek działań niemieckiego przedsiębiorstwa, może wytoczyć powództwo przeciwko takiemu przedsiębiorstwu przed niemiecki sąd cywilny. Sądem właściwym jest co do zasady sąd, w którego okręgu znajduje się siedziba statutowa pozwanego przedsiębiorstwa. Siedziba statutowa przedsiębiorstwa to siedziba wskazana w jego dokumentach statutowych, miejsce, w którym ma ono swoją siedzibę główną, lub jego główne miejsce prowadzenia działalności. Jurysdykcja krajowa sądów niemieckich ma swoje źródło w przepisach rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (wersja przekształcona rozporządzenia Bruksela I). Więcej informacji na temat tego rozporządzenia można znaleźć tutaj. Jeżeli siedziba statutowa pozwanego przedsiębiorstwa nie znajduje się na terytorium Unii Europejskiej ani na terytorium państwa będącego stroną konwencji lugańskiej o jurysdykcji i uznawaniu oraz wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych z dnia 30 października 2007 r., jurysdykcja krajowa sądów niemieckich może mieć swoje źródło w przepisach niemieckiego prawa cywilnego procesowego, w szczególności w kodeksie postępowania cywilnego (Zivilprozessordnung, ZPO). Na przykład zgodnie z § 32 kodeksu sprawa może zostać wniesiona do rozpoznania przez sąd niemiecki, jeżeli czyn niedozwolony przynajmniej częściowo popełniono w Niemczech. Czyn uznaje się za popełniony zarówno w miejscu, w którym nastąpiło zdarzenie powodujące szkodę (*Handlungsort*), jak i w miejscu, w którym doszło do naruszenia prawnie chronionego prawa osoby, która doznała szkody (*Erfolgsort*). Powyższe postanowienia dotyczące jurysdykcji mają również zastosowanie w odniesieniu do postępowań wszczynanych przez osoby niebędące obywatelami Unii, które nie zamieszkują na terytorium Unii Europejskiej.

Kwestie związane z prawem krajowym mającym zastosowanie w przypadku roszczeń z tytułu czynu niedozwolonego regulują przepisy rozporządzenia (WE) nr 864/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. dotyczącego prawa właściwego dla zobowiązań pozaumownych (rozporządzenie Rzym II). Rozporządzenie to stanowi, że co do zasady prawem właściwym jest prawo państwa, w którym powstaje szkoda, niezależnie od tego, w jakim państwie miało miejsce zdarzenie powodujące szkodę, oraz niezależnie od tego, w jakim państwie lub państwach występują skutki pośrednie tego zdarzenia (art. 4 ust. 1 rozporządzenia Rzym II). Więcej informacji na temat prawa właściwego można znaleźć tutaj.

W przepisach niemieckiego prawa cywilnego procesowego przewidziano instrumenty umożliwiające zbiorcze rozpoznawanie powództw wytoczonych przez różnych powodów, np. współuczestnictwo w sporze (*Streitgenossenschaft*) (zob. § 59 i nast. kodeksu). Zgodnie z § 59 kodeksu postępowania cywilnego kilka osób może wspólnie występować po stronie powodowej lub pozwanej, jeżeli stanowią jedną wspólnotę prawną w odniesieniu do przedmiotu sporu lub jeżeli przysługujące im prawo lub spoczywający na nich obowiązek wywodzi się z tej samej przesłanki faktycznej lub prawnej.

W 2018 r. w Niemczech wprowadzono możliwość wystąpienia o wydanie deklaratywnego orzeczenia ustalającego (*Musterfeststellungsklage*) w sprawach, w których działalność przedsiębiorstwa doprowadziła do naruszenia praw dużej liczby konsumentów. Stowarzyszenia na rzecz ochrony konsumentów dysponujące szczególnymi uprawnieniami w tym zakresie mogą – pod pewnymi warunkami – zwrócić się o wydanie deklaratywnego orzeczenia ustalającego dotyczącego kluczowych kwestii faktycznych i prawnych, które stanowią podstawę roszczeń wszystkich konsumentów. Złożenie wniosku o wydanie deklaratywnego orzeczenia ustalającego wstrzymuje bieg terminu przedawnienia indywidualnych roszczeń konsumentów wpisanych do rejestru roszczeń (oznacza to, że konsumenci mogą poczekać na rozpatrzenie tego wniosku bez ryzyka utraty przysługujących im praw). Konsumenci mogą zarejestrować swoje roszczenia w rejestrze roszczeń nieodpłatnie. Deklaratywne orzeczenie ustalające (dotyczące kluczowych kwestii faktycznych i prawnych) jest wiążące zarówno dla przedsiębiorstwa, jak i dla konsumentów figurujących w rejestrze. Po wydaniu korzystnego dla konsumentów deklaratywnego orzeczenia ustalającego przedsiębiorstwo będzie prawdopodobnie skłonne wypłacić odszkodowanie dobrowolnie. Jeżeli przedsiębiorstwo nie wypłaci odszkodowania dobrowolnie, konsumenci figurujący w rejestrze roszczeń mogą dochodzić swoich roszczeń przed sądem lub w trybie pozasądowym na podstawie wydanego deklaratywnego orzeczenia ustalającego.

b) Ustawa o przestępstwach administracyjnych

Zgodnie z ustawą o przestępstwach administracyjnych (Gesetz über Ordnungswidrigkeiten) na przedsiębiorstwa można nakładać grzywny w wysokości do 10 mln euro, jeżeli np. członek zarządu przedsiębiorstwa popełni przestępstwo w rozumieniu prawa karnego. Dotyczy to również przypadków naruszenia praw człowieka w kontekście biznesu. Dopuszcza się również możliwość nałożenia grzywny w wyższej kwocie, aby zniwelować korzyść gospodarczą, jaką przedsiębiorstwo uzyskało dzięki popełnieniu przestępstwa.

W przyjętej przez rząd niemiecki umowie koalicyjnej dotyczącej 19. kadencji przewidziano reformę przepisów regulujących kary nakładane na przedsiębiorstwa. Obecnie trwają przygotowania do wdrożenia tej reformy.

2. Czy w tym kraju istnieją specjalne przepisy dotyczące rażących przypadków łamania praw człowieka? Czy przepisy te mają zastosowanie do przestępstw przeciwko środowisku lub poważnych przypadków wyzysku pracowników?

W niemieckim prawie dotyczącym odpowiedzialności pozaumownej nie przewidziano żadnych przepisów szczególnych odnoszących się do rażących przypadków łamania praw człowieka. Jeżeli jednak rażący przypadek łamania praw człowieka skutkuje naruszeniem prawnie chronionego prawa osobistego, zastosowanie mogą mieć przepisy ogólne dotyczące odpowiedzialności pozaumownej. Na przykład zgodnie z § 823 ust. 1 kodeksu cywilnego (Bürgerliches Gesetzbuch, BGB) każdy, kto umyślnie lub wskutek zaniedbania naraża na szwank życie, zdrowie, wolność, majątek lub dowolne inne prawo innej osoby w sposób niezgodny z prawem, jest zobowiązany do zapłaty odszkodowania. Jeżeli wyrządzona szkoda wiąże się z utratą życia, doznaniem uszczerbku na zdrowiu, ograniczeniem wolności, poniesieniem straty majątkowej lub naruszeniem dowolnego innego prawa, odpowiedzialność ponosi nie tylko osoba, która bezpośrednio spowodowała szkodę, ale również każdy, kto nie podjął koniecznych i zasadnych działań w celu zapobieżenia wyrządzeniu szkody osobom trzecim, jeżeli takie zaniechanie doprowadziło do powstania ryzyka (*Verkehrssicherungspflicht*).

Ponadto w obszarze prawa prywatnego w zakresie odpowiedzialności za szkody w środowisku przewidziano szczególne przestępstwa podlegające odpowiedzialności na zasadzie ryzyka związane z naruszeniem prawnie chronionych praw osób fizycznych, np. § 1 i nast. ustawy o odpowiedzialności za szkody w środowisku (Umwelthaftungsgesetz), § 25 i nast. ustawy o energii jądrowej (Atomgesetz), § 32 i nast. ustawy o inżynierii genetycznej (Gentechnikgesetz) oraz § 89 ustawy o gospodarce wodnej (Wasserhaushaltsgesetz).

Z punktu widzenia prawa karnego w odniesieniu do rażących przypadków łamania praw człowieka stosuje się również przepisy ogólne dotyczące przestępstw. Poważne formy wyzysku pracowników uznaje się za przestępstwa zagrożone karą na przykład na mocy § 233 kodeksu karnego (Strafgesetzbuch, StGB) (handel ludźmi do celów wyzysku pracowników).
Aby zachować godziwe warunki życia, w szczególności z myślą o przyszłych pokoleniach, środowisko również objęto ochroną na gruncie prawa karnego. W tym zakresie przepisy niemieckiego kodeksu karnego (§ 324 i nast.) obejmują – w ramach pierwotnego prawa karnego (*Kernstrafrecht*) – kompleksową ochronę wody, powietrza i gleb rozumianych jako podstawowe elementy środowiska. Tę podstawową ochronę uzupełniają różnego rodzaju przepisy wtórnego prawa karnego (*Nebenstrafrecht*); obejmuje ona również florę i faunę. Jednocześnie bierze się pod uwagę szeroko zakrojone wymogi przewidziane w prawie Unii, aby zapewnić zgodność z przepisami w zakresie ochrony środowiska w kontekście transgranicznym.

3. Jestem ofiarą naruszenia praw człowieka wynikającego z działalności europejskiej korporacji transnarodowej, które miało miejsce poza Unią Europejską. Czy prawo pomocy przysługuje mi na takich samych warunkach, jeżeli nie jestem obywatelem UE lub nie mieszkam w UE? Na jakich warunkach mogę wysuwać roszczenia w związku z naruszeniem moich praw? Gdzie mogę znaleźć dodatkowe informacje?

Każdy, kto ma poczucie, że jego prawa zostały naruszone wskutek działań niemieckiego przedsiębiorstwa, może wytoczyć powództwo przeciwko takiemu przedsiębiorstwu przed niemiecki sąd cywilny. Sądem właściwym jest co do zasady sąd, w którego okręgu znajduje się siedziba statutowa pozwanego przedsiębiorstwa. Siedziba statutowa przedsiębiorstwa to siedziba wskazana w jego dokumentach statutowych, miejsce, w którym ma ono swoją siedzibę główną, lub jego główne miejsce prowadzenia działalności. Jurysdykcja krajowa sądów niemieckich ma swoje źródło w przepisach rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (wersja przekształcona rozporządzenia Bruksela I). Więcej informacji na temat tego rozporządzenia można znaleźć tutaj.
Jeżeli siedziba statutowa pozwanego przedsiębiorstwa nie znajduje się na terytorium Unii Europejskiej ani na terytorium państwa będącego stroną konwencji lugańskiej o jurysdykcji i uznawaniu oraz wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych z dnia 30 października 2007 r., jurysdykcja krajowa sądów niemieckich może mieć swoje źródło w przepisach niemieckiego prawa cywilnego procesowego, w szczególności w kodeksie postępowania cywilnego (Zivilprozessordnung, ZPO). Na przykład zgodnie z § 32 kodeksu sprawa może zostać wniesiona do rozpoznania przez sąd niemiecki, jeżeli czyn niedozwolony przynajmniej częściowo popełniono w Niemczech. Czyn uznaje się za popełniony zarówno w miejscu, w którym nastąpiło zdarzenie powodujące szkodę (*Handlungsort*), jak i w miejscu, w którym doszło do naruszenia prawnie chronionego prawa osoby, która doznała szkody (*Erfolgsort*).
Powyższe postanowienia dotyczące jurysdykcji mają również zastosowanie w odniesieniu do postępowań wszczynanych przez osoby niebędące obywatelami Unii, które nie zamieszkują na terytorium Unii Europejskiej.
Kwestie związane z prawem krajowym mającym zastosowanie w przypadku roszczeń z tytułu czynu niedozwolonego regulują przepisy rozporządzenia (WE) nr 864/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. dotyczącego prawa właściwego dla zobowiązań pozaumownych (rozporządzenie Rzym II). Rozporządzenie to stanowi, że co do zasady prawem właściwym jest prawo państwa, w którym powstaje szkoda, niezależnie od tego, w jakim państwie miało miejsce zdarzenie powodujące szkodę, oraz niezależnie od tego, w jakim państwie lub państwach występują skutki pośrednie tego zdarzenia (art. 4 ust. 1 rozporządzenia Rzym II). Więcej informacji na temat prawa właściwego można znaleźć tutaj.
Więcej informacji można znaleźć tutaj.

4. Czy rzecznicy praw człowieka, organy ds. równości lub krajowe instytucje praw człowieka pomagają ofiarom naruszeń praw człowieka dokonywanych przez europejskie korporacje transnarodowe poza Unią Europejską? Czy prawo pomocy przysługuje mi na takich samych warunkach, jeżeli nie jestem obywatelem UE lub nie mieszkam w UE? Czy w tym kraju są inne służby (takie jak inspektorat ochrony środowiska lub inspekcja pracy), które mogą podjąć działania w mojej sprawie? Gdzie mogę znaleźć informacje o moich prawach?

Niemiecki Krajowy Punkt Kontaktowy (KPK) ds. Wytycznych OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych (Nationale Kontaktstelle für die OECD-Leitsätze, NKS) pełni funkcję pozasądowego organu odpowiedzialnego za rozpoznawanie skarg. Punkt ten działa przy Federalnym Ministerstwie Gospodarki i Energii; jego zadaniem jest podnoszenie poziomu znajomości wytycznych OECD i dążenie do skutecznego ich wdrażania. Każdy, kto jest w stanie uprawdopodobnić posiadanie prawnie uzasadnionego interesu, może wnieść do punktu kontaktowego skargę dotyczącą potencjalnego naruszenia wytycznych OECD przez przedsiębiorstwo wielonarodowe. Punkt kontaktowy rozpatruje otrzymane skargi i, jeżeli uzna je za zasadne, oferuje stronom zaangażowanym w sprawę wsparcie w postaci możliwości skorzystania z procedury pojednawczej lub mediacyjnej, aby ułatwić im osiągnięcie porozumienia w spornej kwestii. Punkt kontaktowy jest odpowiedzialny m.in. za rozpoznawanie skarg dotyczących niedostatecznego poszanowania praw człowieka i niewystarczającego uwzględnienia problematyki praw człowieka w przeprowadzaniu analizy ryzyka przedsiębiorstwa, zgodnie z definicją przedstawioną w wytycznych OECD. Zmieniona wersja wytycznych OECD z 2011 r., która zawiera konkretne zalecenia dotyczące poszanowania praw człowieka przez przedsiębiorstwa, opiera się bezpośrednio na Wytycznych ONZ dotyczących biznesu i praw człowieka.
Punkt kontaktowy OECD koordynuje swoje działania z Międzyministerialnym Komitetem ds. Wytycznych OECD i podejmuje decyzje w porozumieniu z tym komitetem. W komitecie zasiadają przedstawiciele siedmiu innych ministerstw federalnych. Kolejne forum wymiany informacji w tej dziedzinie stanowi Grupa Robocza ds. Wytycznych OECD . Poza przedstawicielami wszystkich ministerstw federalnych zrzeszonych w ramach Międzyministerialnego Komitetu ds. Wytycznych OECD wśród członków wspomnianej grupy roboczej znajdują się przedstawiciele stowarzyszeń przedsiębiorców, związków zawodowych i organizacji pozarządowych.
Więcej informacji na temat procedury składania skarg do niemieckiego punktu kontaktowego OECD (uwzględniając informacje na temat wniesionych skarg i podjętych w związku z nimi działań następczych) można uzyskać na stronie internetowej punktu kontaktowego.

5. Czy w tym kraju nakłada się na europejskie korporacje transnarodowe obowiązek ustanowienia mechanizmów rozpatrywania skarg lub zapewnienia usług mediacji w sprawach naruszeń wynikających z ich działalności gospodarczej? Czy obowiązek ten ma również zastosowanie do naruszeń, które miały miejsce poza Unią Europejską? Kto odpowiada za monitorowanie takich mechanizmów rozpatrywania skarg lub usług mediacji? Czy są dostępne oficjalne raporty dotyczące funkcjonowania tych mechanizmów i usług?

W „Krajowym planie działania na rzecz biznesu i praw człowieka na lata 2016–2020” (KPD) rząd federalny poinformował, iż oczekuje, że wszystkie przedsiębiorstwa odpowiednio uwzględnią procesy analizy praw człowieka w swojej działalności gospodarczej prowadzonej w Niemczech i na całym świecie, tj. również poza granicami UE. Oczekiwanie to nie ma formy przepisu prawnego. W KPD zdefiniowano analizę praw człowieka pod kątem pięciu kluczowych elementów – jednym z nich jest ustanowienie przez przedsiębiorstwa mechanizmów rozpatrywania skarg.
W tym kontekście w KPD zwrócono uwagę na istotną rolę pozarządowych mechanizmów rozpatrywania skarg oraz zachęcono przedsiębiorstwa do korzystania z takich mechanizmów bądź ich ustanawiania. W KPD ustanowiono szereg wymogów dotyczących ustanawiania i funkcjonowania pozarządowych mechanizmów rozpatrywania skarg. Na przykład struktura mechanizmu rozpatrywania skarg powinna być różna dla różnych grup docelowych. Przy ustanawianiu nowych mechanizmów i korzystaniu z mechanizmów już istniejących należy zadbać o to, aby gwarantowały one sprawiedliwą, zrównoważoną i przewidywalną procedurę, z której może skorzystać każdy, kogo może dotyczyć potencjalne naruszenie. Procedura ta powinna zapewniać jak największą przejrzystość względem zaangażowanych stron i powinna być zgodna z międzynarodowymi standardami praw człowieka.
Szereg niemieckich przedsiębiorstw ustanowiło już wewnętrzne lub sektorowe mechanizmy rozpatrywania skarg, aby zapewnić swoim pracownikom i osobom spoza przedsiębiorstwa możliwość zgłaszania przypadków naruszenia praw człowieka.

Rząd federalny monitoruje stopień wdrożenia procedur analizy praw człowieka przez przedsiębiorstwa za pomocą dorocznej ankiety przeprowadzanej w latach 2018–2020 zgodnie z normami naukowymi. Wspomniana ankieta dostarczy danych empirycznych na temat tego, czy przedsiębiorstwa zatrudniające więcej niż 500 pracowników ustanowiły mechanizmy rozpatrywania skarg i czy mechanizmy te spełniają swoją funkcję. Wyniki monitorowania KPD są również istotne w kontekście prowadzonej przez rząd federalny debaty dotyczącej działań następczych, które należy podjąć w związku z aktualnym KPD. Jeżeli wyniki monitorowania KPD wykażą, że przewidziane w KPD wymogi w zakresie analizy ryzyka przedsiębiorstw spełnia mniej niż 50% zainteresowanych przedsiębiorstw, rząd federalny – działając zgodnie z KPD – rozważy podjęcie dalszych kroków w tym zakresie, łącznie ze środkami legislacyjnymi. Umowa koalicyjna obecnego rządu federalnego stanowi również, że – w zależności od wyniku kompleksowego i skutecznego przeglądu KPD – rząd federalny może podjąć stosowne działania legislacyjne i opowiedzieć się za uregulowaniem tej kwestii na szczeblu unijnym.
Członkowie Partnerstwa na rzecz Zrównoważonego Sektora Włókienniczego, które zrzesza wiele zainteresowanych stron, przywiązują niezwykle dużą wagę do zapewnienia skutecznych mechanizmów rozpatrywania skarg na całej długości globalnych łańcuchów wartości i dostaw. Dlatego też poszczególni członkowie partnerstwa wymieniają się informacjami i najlepszymi praktykami w tym zakresie w ramach grupy ekspertów ds. mechanizmów rozpatrywania skarg. Ponadto Partnerstwo na rzecz Zrównoważonego Sektora Włókienniczego nawiązało współpracę z Fair Wear Foundation aktywnie działającą w obszarze mechanizmów rozpatrywania skarg w siedmiu państwach produkujących wyroby włókiennicze.
W ramach niemieckiej współpracy na rzecz rozwoju wspiera się obecnie projekty służące poprawie warunków pracy w sektorze włókienniczym w Bangladeszu, Mjanmie/Birmie i Pakistanie. Działania podejmowane w kontekście tych projektów obejmują również opracowywanie i wdrażanie strategii na rzecz skutecznych mechanizmów rozpatrywania skarg.
W ramach podejścia do problematyki praw człowieka przyjętego przez Federalne Ministerstwo Współpracy Gospodarczej i Rozwoju organizacje rządowe wdrażające niemieckie inicjatywy w zakresie współpracy na rzecz rozwoju ustanowiły mechanizmy rozpatrywania skarg: przedsiębiorstwo państwowe Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit GmbH (GIZ) oraz KfW Entwicklungsbank, będący bankiem prorozwojowym i instytucją prawa publicznego, stosują mechanizmy rozpatrywania skarg dotyczących łamania praw człowieka od 2013 r. W 2017 r. w ich ślady poszły dwa organy federalne wyższego szczebla: Federalny Instytut Nauk Geologicznych i Zasobów Naturalnych (Bundesanstalt für Geowissenschaften und Rohstoffe, BGR) oraz Krajowy Instytut Metrologii (Physikalisch-Technische Bundesanstalt, PTB).
Mechanizmy rozpatrywania skarg są publicznie dostępne i służą również rozpatrywaniu skarg dotyczących działań podejmowanych poza granicami Unii Europejskiej. Na wniosek ministerstwa GIZ, KfW, BGF i PTB przekazują mu informacje na temat otrzymanych skarg.
W 2014 r. Deutsche Investitions- und Entwicklungsgesellschaft mbH (DEG), spółka zależna KfW, również ustanowiła własny mechanizm rozpatrywania skarg.
W Niemczech można skorzystać z następujących mechanizmów pozasądowego rozstrzygania sporów (aby zapoznać się z informacjami na temat postępowań przed Krajowym Punktem Kontaktowym ds. Wytycznych OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych, zob. odpowiedź na pytanie 4):
w postępowaniu mediacyjnym wyznacza się osobę trzecią pełniącą wyłącznie funkcję mediatora w sporze; osoba ta nie posiada żadnych uprawnień decyzyjnych. Mediacja to łatwo dostępna metoda rozwiązywania konfliktów, która nie jest co do zasady powiązana z żadnym konkretnym obszarem. Dlatego też można ją stosować we wszystkich obszarach, w których mogą pojawić się konflikty;
w Niemczech można również skorzystać z mechanizmu rozstrzygania sporów, w ramach którego osoba trzecia przedstawia stronom (niewiążącą) propozycję decyzji. Szczególną formę rozstrzygania sporów dotyczących umów konsumenckich reguluje ustawa o alternatywnych metodach rozwiązywania sporów w sprawach konsumenckich (Gesetz über die alternative Streitbeilegung in Verbrauchersachen, VSBG). Ustawa ta zapewnia konsumentom dostęp do praktycznej i nieodpłatnej metody rozstrzygania sporów; umożliwia również przedsiębiorstwom korzystanie z mechanizmu rozpatrywania skarg konsumentów w sposób, który poprawia ich wizerunek i pozwala uniknąć sporów sądowych.
Ponadto istnieje możliwość zwrócenia się do sądu polubownego, jeśli strony wyrażą na to zgodę.
Więcej informacji na temat możliwości mediacji można znaleźć tutaj.

6. Czy mam szczególne prawa jako bezbronna ofiara naruszeń praw człowieka w kontekście biznesu? Na jakich warunkach przysługuje mi prawo pomocy? Jakie koszty zostaną pokryte w ramach prawa pomocy? Czy prawo pomocy przysługuje mi na takich samych warunkach, jeżeli nie jestem obywatelem UE lub nie mieszkam w UE?

W niemieckim kodeksie postępowania cywilnego przewidziano szereg mechanizmów służących zapewnieniu łatwiejszego dostępu do niemieckich sądów orzekających w sprawach cywilnych. Powodowie mogą na przykład wystąpić z wnioskiem o pomoc prawną, jeżeli nie dysponują środkami na pokrycie kosztów postępowania (§ 114 i nast. kodeksu). Po zbadaniu sytuacji osobistej i finansowej powoda oraz po dokonaniu oceny szans na pomyślne rozpoznanie wytoczonego powództwa przez sąd koszty sądowe i honoraria adwokackie pokrywa się w całości lub w części w zależności od potrzeb powoda, pod warunkiem że powództwo nie sprawia wrażenia wytoczonego w złej wierze. O pomoc prawną w postępowaniu przed sądem w Niemczech mogą również wystąpić osoby fizyczne będące obywatelami państw trzecich. Osoby prawne mające swoją siedzibę statutową w UE – np. stowarzyszenia zrzeszające ofiary – mogą otrzymać pomoc prawną na warunkach przewidzianych w niemieckim kodeksie postępowania cywilnego.
Celem dyrektywy 2003/8/WE jest usprawnienie dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sporach transgranicznych poprzez ustanowienie minimalnych wspólnych zasad odnoszących się do pomocy prawnej w sporach o tym charakterze.

Ostatnia aktualizacja: 28/07/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.